

Şampiyonluk Yaşayan Teknik Direktörlerin Türkiye’de Futbola İlişkin Görüşleri

ÖZ

Spor denildiğinde akla gelen ilk branş olan futbolun en önemli temsilcisi, bir futbol takımının başarısı için çeşitli faktörler sayılabilir bile, başarı ve başarısızlık durumu söz konusu olduğunda akla ilk gelen o takımın teknik direktörleridir. Teknik direktörlerin futbola ilgili görüşleri ise merak konusu olan noktalardan bir tanesidir. Buradan hareketle araştırmanın amacı, Türkiye’de şampiyonluk yaşayan teknik direktörlerin Türkiye’de futbola yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Bu bağlamda çalışmada, nitel araştırma yaklaşımlarından olan özel durum yöntemi kullanılmıştır. Şampiyonluk yaşayan Türkiye’deki teknik direktörlerin Türkiye’deki futbola yönelik görüşlerinin incelenmesi doğrultusunda detaylı bilgi elde edilmesinin araştırmanın amacı ile doğrudan uyusmasından dolayı belirtilen yöntemle eğilim gösterilmiştir. Araştırmanın veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Araştırmada analiz sürecinde elde edilen nitel veriler içindeki kodların varlığının belirlendiği, bu kodların bir araya getirilerek temaların oluşturulduğu ve çıkarımların içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler NVIVO-9 paket programı aracılığı ile içerik analizine tabii tutulmuştur. Çalışmanın araştırma grubunu ise, Türkiye Ligleri’nde geçmişten günümüze gelen süreçte Türk antrenörlerden çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 9 şampiyonluk yaşamış teknik direktör oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, antrenörlerin şampiyon olmada inanç değişimlerinin sezon ilerledikçe olumlu yönde olduğu görülmüştür. Ayrıca şampiyonluk senesinde kulüp yöneticilerinin tutumlarına yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarla karşılaşmışlardır. Teknik direktörlerin, Türkiye liglerinde takımı şampiyon yapma yolunda karşılaşılan zorluklara değerlendirmesinde ise tesisleşme yetersizliği ve bütçe gibi temalar ortaya koyulmuştur. Son olarak, şampiyonluk yarışında bir teknik direktöre destek veren önemli faktörler ise, kulüp, taraftarlar, futbolcular ve aile olarak sıralanmaktadır. Bu sonuçlar kapsamında, teknik direktörlerin yaşamış oldukları zorlukları ortadan kaldıracak tüm tedbirlerin alınması, antrenörlerin ve kulüplerin daha başarılı olabilmeleri noktasında yöneticilerin daha bilinçli davranışlar sergilemesine yönelik federasyonun ciddi önlemler alması önerilmektedir. Ayrıca, teknik direktörlere yönelik daha derinlemesine araştırmaların yapılması da önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Teknik Direktör, Futbol Görüşü

Views of Championship-Winning Coaches on Football in Türkiye

ABSTRACT

The most important representative of football, which is the first branch that comes to mind when it comes to sports, is the technical directors of that team, which comes to mind first when it comes to success and failure, even if various factors can be counted for the success of a football team. The opinions of technical directors about football are one of the points of interest. From this point of view, the aim of the study is to analyse the opinions of the technical directors who have experienced championships in Turkey about football in Turkey. In this context, the special case method, which is one of the qualitative research approaches, was used in the study. Since obtaining detailed information in line with the examination of the views of the technical directors who have experienced championships in Turkey towards football in Turkey is directly in line with the purpose of the research, the method was tended to be used. The semi-structured interview form created by the researchers was used as the data collection tool of the research. In the research, the content analysis method was used in which the existence of codes in the qualitative data obtained in the analysis process was determined, themes were formed by bringing these codes together and inferences were made. The data obtained were subjected to content analysis through NVIVO-9 package programme. The research group of the study consists of 9 championship-winning coaches who voluntarily accepted to participate in the study from Turkish coaches in the Turkish Leagues from past to present. When the results of the study were analysed, it was seen that the belief changes of the coaches in becoming a champion were in a positive direction as the season progressed. In addition, they encountered positive and negative attitudes towards the attitudes of club managers in the championship year. In the evaluation of the difficulties encountered by the coaches in making the team champion in the Turkish League, themes such as lack of facilities and budget were revealed. Finally, the important factors that support a coach in the championship race are listed as club, fans, football players and family. Within the scope of these results, it is recommended that all measures should be taken to eliminate the difficulties experienced by the technical directors and that the federation should take serious measures to ensure that the managers exhibit more conscious behaviours in order for the coaches and clubs to be more successful. In addition, it is also recommended that more in-depth research should be conducted on technical directors.

Keywords: Football, Technical Director, Football Opinion

GİRİŞ

Bütün spor dalları içerisinde futbol insanların en fazla ilgisini çeken aktif ve pasif olarak onların spora katılımını sağlayan, bütün ülkelerde hükümet ve diğer kuruluşları yatırım yapmaya zorlayan en popüler spor branşlarının başında gelmektedir¹.

Başlangıç günlerinde yeni oyunlara meraklı birkaç gencin heyecan arayışı olarak görülen futbolun çok kısa zaman zarfında bununla kalmayıp hemen herkesi etki alanına aldığı görülmüştür². 1900’lü yılların başlarından itibaren dünya çapında yaygın olarak oynanmaya başlanan futbol, kitlelerin aidiyet duygusunu karşılayan en önemli unsurlardan biri haline gelmiş ve futbol sahası da politik, etnik veya dini kimliklerin temsil edildiği bir mücadele alanı olarak algılanmaya başlanmıştır. Oyunda kazanılan başarı, kazanan takımı destekleyen grubun ve hatta takıma atfedilen politik görüşün de başarısı olarak algılanmıştır³. Aynı zamanda futbol, milyonlarca dolarlık yayın gelirleri, sponsorluk ve reklam anlaşmaları, maç günü gelirleri, futbolcu sözleşmeleri ve etkileşimde bulunduğu yan sektörler ile futbol endüstriyel bir iş koluna dönüşmüş durumdadır. 19. yüzyılda İngiltere’de ortaya çıkan modern futbolun ticarileşmesinde profesyonellik, ücret tavanının kaldırılması, sponsorluk ve reklam anlaşmaları, yeni stadyumların yapımı gibi olgular etkili olmuştur. Ancak, futbola endüstriyel sıçrama yaşatan olgu televizyon olmuştur. Futbol müsabakalarının televizyonda yayınlanmasının yaygınlaşması, futbolun endüstriyel ve küresel bir kimlik edinmesinde, kendi kültürünü ve ekonomisini yaratmasında önemli bir rol üstlenmiştir⁴. Spor çeşitleri arasında, dünyanın dört bir tarafında milyonlarca insana heyecan kaynağı olan futbol, yüzyılın en popüler spordur. Bugün artık futbol, sadece bir oyun olmanın ötesinde çağdaş popüler kültürün derinliklerini keşfetmemizde etkili olan bir araç konumundadır. Futbol oyununun ilk olarak hangi tarihte ve hangi ülkede oynandığı hakkında kesin bir hükme varmak zordur⁵. Çünkü bilinen bir hakikat vardır ki, ilkel insanlar dahi yuvarlak cisimlerle oynamaktan zevk almaktaydılar ve bugün olduğu gibi eski çağlarda, küre şeklinde ve yuvarlanan cisimler insanlar için bir oyun ve spor vasıtası olmuştur. Futbol, bir yüzyılı aşan son biçimiyle ülkeler arasındaki dil, din ve politika farklılıklarını geriye itmiş, globalleşen dünyayı saran ortak bir heyecan ve rekabete dönüşmüş, bunun yanında modernleşme süreciyle birlikte belirli bir alt kültüre ait oyun olmaktan çıkıp kitleleri peşinden sürükleyen popüler bir eğlence aracı haline gelmiştir. İnsanlar bireysel dünyasında aradığı desteği kimi zaman dinde, kimi zaman ideolojilerde, kimi zaman da tuttuğu takımda bulmaktadır. Futbol aracılığıyla kimlik edinme ve aidiyet duygusu hissetmelerinin yanı sıra futbol tutkusu ile kendilerinden geçerek deşarj da olabilmektedirler. Günümüzde geldiğimiz noktada futbolun toplumda kazandığı yüksek statüye bağlı olarak futbolla ilişkili seyirci şiddeti, bir yandan oyunun geleceğini, öte yandan “toplum huzuru”nu tehdit eden bir problem olarak algılanır olmuştur⁶. Bir taraftar için, tuttuğu takımın işlevi bir referans grubu olarak görülmekte ve onun başarısı, kendisi için bir tür güven ve iftihar duygusunun kaynağı olmaktadır. Tuttuğu takım başarısızlığa uğradığı zamanda, tersine, kişisel bir kayıp duygusu uyandırmaktadır. Bu algılama biçimi futbolu, sahada uygulayan sporcunun da tribündeki taraftarların ve seyircilerin de davranışlarının daha saldırgan ve şiddete yönelik olmasına neden olmuştur. Futbolun dünya üzerinde bu kadar çok insan tarafından ilgiyle izleniyor olması bile başlı başına sosyolojik bir değerlendirmeyi gerektirmektedir⁷.

Futbolun başarısını etkileyecek olan birçok saha içi ve saha dışı paydaşlar bulunmaktadır. Baltaş, (2005)⁸ özellikle futbol takımlarında futbolcular dışında antrenörün, masörün, doktorun, yöneticinin bir ekip olarak çalışması halinde başarının

gerçekleşebileceğini vurgulamıştır. Başarının elde edilmesinde, bu bireylerin birbirlerinin eksikliklerini tamamlayıcı özelliklere sahip olmaları, birlikte hareket etmeleri, her koşulda olumlu ve destekleyici olmalarının başarıyı getiren en önemli faktör olduğunu belirtmiştir. Bunun yanında, futbol takımlarında başarılı bir performans ortaya koyma noktasında tüm bu paydaşların yanında en önemli unsurun teknik direktörler olmasına rağmen değerlerinin yeterince anlaşılamadığı söylenebilir¹⁷. Teknik direktörlerin futbol ile ilgili bilgi ve becerilerinin iyi olması hem mesleki hem de genel kültür düzeylerinin yüksek olması, sporcuların antrenörlerini rol-model alacak şekilde teknik direktörlerin örnek bir kişiliğe sahip olması takımın başarısını artırır. Aynı zamanda bu özelliklere sahip olabilmek teknik direktörü de vazgeçilmez hale getirir¹⁸.

Takımın başarılı olabilmemesinin bir diğer önemli faktörü ise, takımın iyi yönetilmesinden geçmektedir ve bir futbol takımının iyi bir şekilde yönetilmesinde antrenörlerin sahip olması gereken futbolcularla iletişim kurmak ya da futbolcular arasındaki iletişimi sağlamak, antrenörün kendi oyun anlayışını benimsetebilmesi bulunmaktadır⁹. Tüm bunlar göz önüne alındığında bir futbol takımının başarısı için çeşitli faktörler sayılabilirse bile, başarı ve başarısızlık durumu söz konusu olduğunda akla ilk gelen o takımın teknik direktörleri olmaktadır. Teknik direktörlerin bir futbol takımını başarıya taşıması noktasında olumlu ve olumsuz yaşanabilecek süreçleri ortaya koyabilmesi, bununla birlikte alan yazın incelendiğinde şampiyonluk yaşayan teknik direktörlerin futbola ilişkin görüşlerinin neler olduğunun ortaya koyulduğu bir çalışmanın bulunmaması ve araştırmanın bu boşluğu dolduracak olması sebebiyle önemli olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle araştırmanın amacı, Türkiye’de şampiyonluk yaşayan teknik direktörlerin Türkiye’de futbola yönelik görüşlerinin incelenmesidir.

MATERYAL VE METOT

Katılımcılar

Çalışma kapsamında, Türkiye’de şampiyonluk yaşayan teknik direktörlerin Türkiye’deki futbola yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, nitel araştırma yaklaşımlarından olan özel durum yöntemi kullanılmıştır. Özel durum, “ilgilenilen araştırma konusu hakkında derinlemesine bilgi elde etmeyi ve olayı her yönüyle anlamayı amaçlayan bir araştırma” yöntemidir¹⁰. Şampiyonluk yaşayan Türkiye’deki teknik direktörlerin Türkiye’deki futbola yönelik görüşlerinin incelenmesi doğrultusunda detaylı bilgi elde edilmesinin araştırmanın amacı ile doğrudan uyuşmasından dolayı belirtilen yöntemle eğilim gösterilmiştir. Çalışmanın araştırma grubunu ise, Türkiye Ligleri’nde geçmişten günümüze gelen süreçte Türk antrenörlerden çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 9 şampiyonluk yaşamış teknik direktör oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

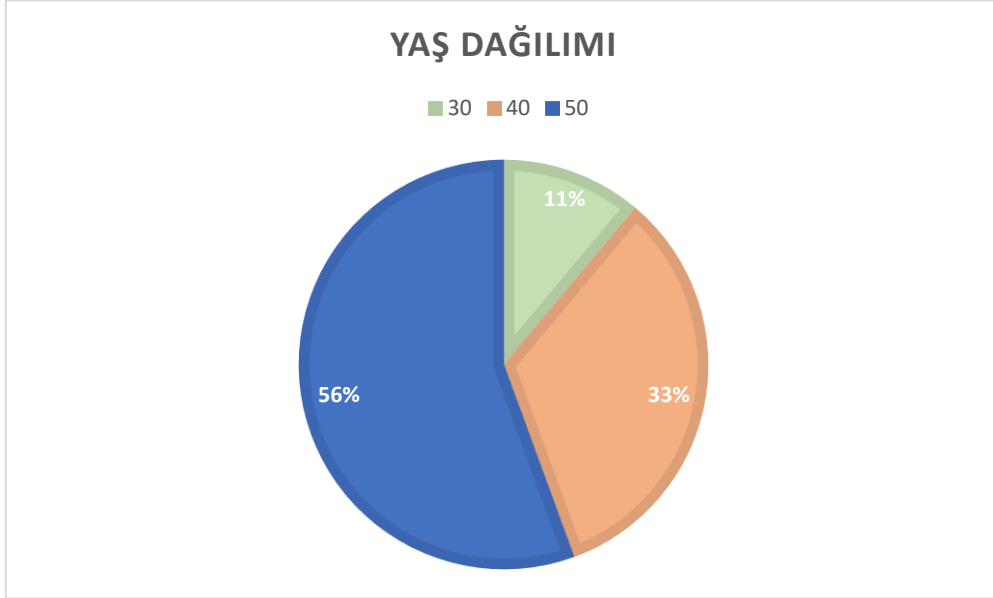
Araştırma kapsamında verilerin toplanması sürecinde, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve araştırmanın amacını oluşturan Türkiye’de şampiyonluk yaşamış teknik direktörlerin futbola ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik düşüncelerini gönüllü olarak paylaşmak isteyen teknik direktörlere uygulanan yarı yapılandırılmış mülakat formlarıyla veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan olan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Araştırmada analiz sürecinde elde edilen nitel veriler içindeki kodların varlığının belirlendiği, bu kodların bir araya getirilerek

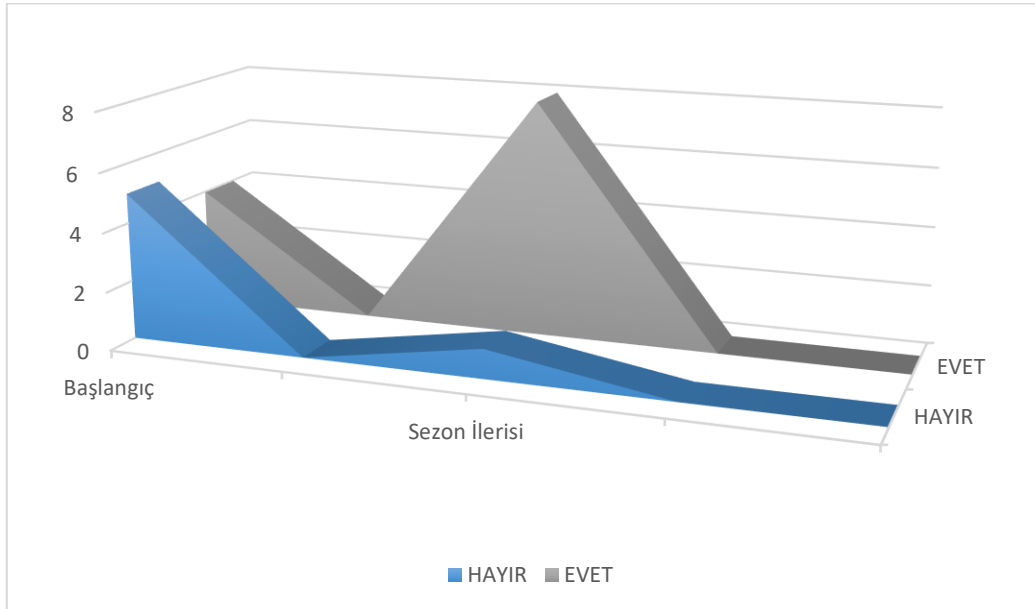
temaların oluşturulduğu ve çıkarımların yapıldığı içerik analizi yöntemi kullanılmıştır¹¹. Elde edilen veriler NVİVO-9 paket programı aracılığı ile içerik analizine tabii tutulmuştur.

BULGULAR

Grafik 1. Antrenörlerin Şampiyon Oldukları Yaş Dağılımları

Grafik 1’de şampiyonluk yaşayan ve çalışmaya katılan antrenörlerin şampiyon olduklarında %56’sının 50, %33’ünün 40 ve %11’inin 30’lu yaşlarda olduğu görülmektedir.

Grafik 2. Antrenörlerin Şampiyon Olacağına Dair İnanç Durumları

Grafik 2’de antrenörlerin şampiyon olmada inanç değişimleri görülmektedir. Bu kapsamda örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir;

Ö1; Sürecin başında şampiyon olacağım kesin diyemiyordum önümü görmek tek hedefimdi ama sezon ilerledikçe takımımı gördüm ve inandım. Şampiyon olmaktan başka bir hedefim kalmamıştı.

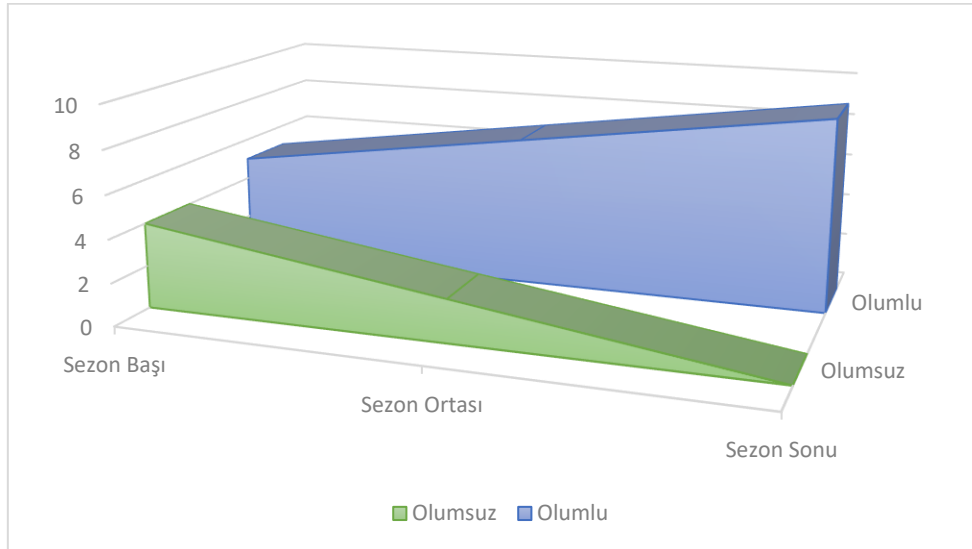
Ö5; En başından son ana kadar takımımın hep şampiyon olacağına güveniyor ve çok inanıyordum.

Şekil 1. Şampiyonluk Senesinde Kulüp Yöneticilerinin Tutumlarına Yönelik Antrenörlerin Görüşleri

Ö8; Başlarda her seçimimin sorgulandığı bir tutum mevcuttu. Tabi zaman içerisinde bir güven oluşmaya başlıyor.

Ö3; Maddi desteğe ek olarak manevi olarak da gerçekten güzel destekler gördüm. Bu iş bir ekip işi.

Grafik 3. Taraftarın Bakış Açısı ve Sezon İçerisinde Değişimine Yönelik Antrenörlerin Görüşleri

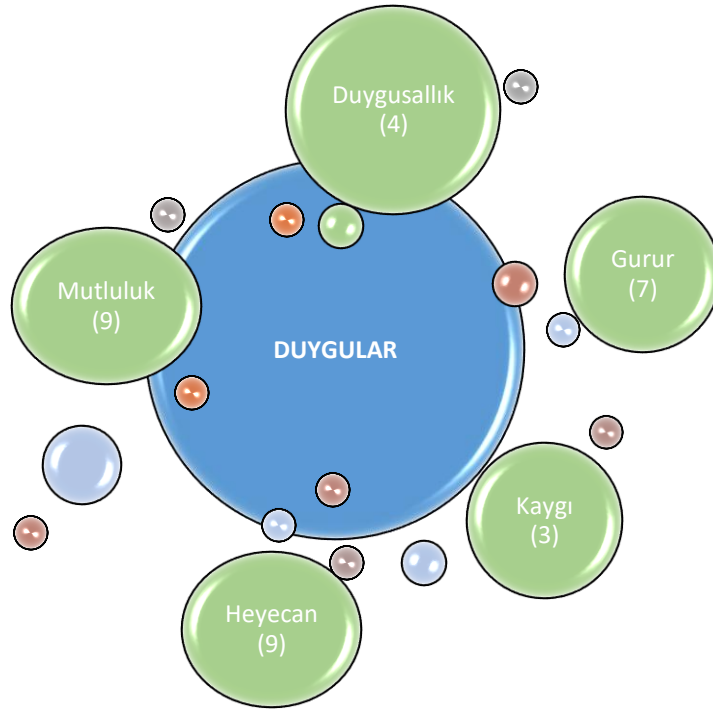
Ö5; Taraftar ilk başta beni o kadar içten duyguyla karşıladı ki sağ olsunlar sezon boyunca da azalmadı git gide arttı. Bu durum beni her zaman mutlu etmiştir büyük motivasyon kaynağı.

Ö9; İlk başta sosyal medyada olumsuz görüşleri fazlaca okudum, ilgilenirim sosyal medya da yapılan yorumlarla taraftarı dinlemek bu işin içine katabilmek her zaman önemlidir. Lig sürecinde olumsuz görüşler yerini çok güçlü bir desteğe bıraktı.

Tablo 1. Türkiye Liglerinde Takımı Şampiyon Yapma Yolunda Karşılaşılan Zorluklar

KATEGORİ	TEMALAR	KODLAR	FREKANS
ZORLUKLAR	Tesisleşme Yetersizliği	Modern Tesis	2
		İmkânlarının Yetersiz Olması	
	Bütçe	Türkiye’de “Tesis” Olarak Sadece Futbol Sahası Algılanması	4
		İlgili Kurum ve Kuruluşlar Tarafından Ekonomik Katkının Sağlanmaması	3

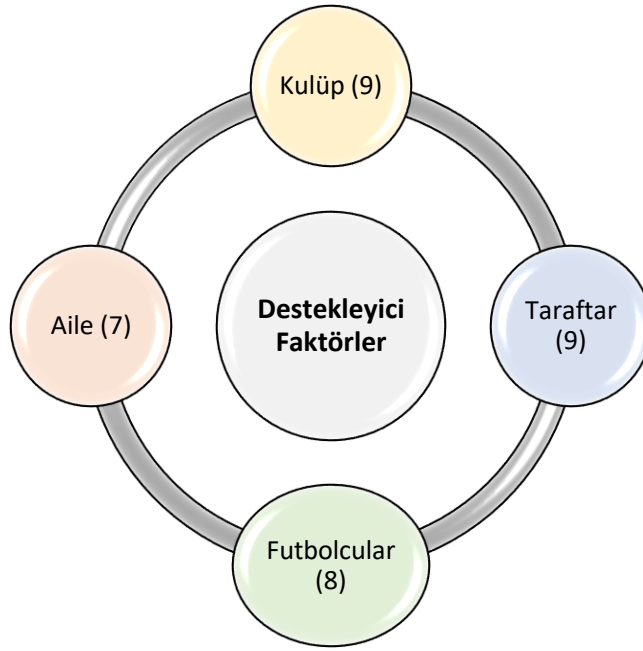
Ö4: Türkiye’de tesis denildiği an saha aklına geliyor insanların. Tesis böyle bir şey değil tesis çok kapsamlı modern yapılar olmalı normalde. Bu ciddi bir zorluk.
Ö6: Maddi zorluklar derim kesinlikle.

Şekil 2. Antrenörlerin İlk Şampiyonluk Yaşadıklarında Hissettikleri Duygular

Ö2: O an çok güzel bir mutluluk ve heyecan taşıyorsunuz. Gurur duyuyorsunuz kendinizle, takımınızla, emeğinizle, taraftarınızla. Ancak artık üzerinizdeki sorumluluğun arttığını hissediyorsunuz o an. Bir kaygı da geliyor yanında.

Ö3: Güzel duygular. Tarifsiz. Heyecanı, mutluluğu, gururu...

Şekil 3. Şampiyonluk Yarışında Bir Teknik Direktöre Destek Veren Önemli Faktörlere İlişkin Antrenörlerin Görüşleri

Ö9: *Bu iş tek boyutta oluşmuyor. Kulübünüz, oyuncunuz, taraftarınız hatta aileniz bile bu takımın bir parçası. Hepsi destek vermedikçe siz tek başınıza bir şey yapamazsınız.*

Ö4: *Öncelikle kulüp ve futbolcular. Ardından taraftar takımının hep yanında olmalı.*

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye’de şampiyonluk yaşayan teknik direktörlerin Türkiye’deki futbola yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlandığı araştırma doğrultusunda elde edilen verilerin analizine ilişkin tartışma ve sonuçlara bu kısımda yer verilecektir. Grafik 1 incelendiğinde şampiyonluk yaşayan ve çalışmaya katılan antrenörlerin şampiyon olduklarında %56’sının 50, %33’ünün 40 ve %11’inin 30’lu yaşlarda olduğu görülmektedir. Bu kapsamda antrenörlerin belirli yıllar içerisinde bir tecrübeye eriştikleri ve bu tecrübelerin onları şampiyonluklara yönelttikleri söylenebilir. Grafik 2’de antrenörlerin şampiyon olmada inanç değişimleri görülmektedir. Başlangıçta 9 katılımcıdan 4 tanesi kendine bu konuda güvenirken süreç ilerledikçe 8 katılımcı gibi büyük çoğunluğun inançlarının geliştiği söylenebilir. Bu doğrultuda antrenörlerin takımı kazandıkça, taraftarın desteği arttıkça, yönetim hususunda destekler arttıkça ve kendilerine olan güvenleri geliştikçe gibi çeşitli değişkenlerin antrenörlerin inançlarını geliştirdiği ön görülmektedir. Bu kapsamda bu değişkenlerin tespit edilmesi oldukça önem taşımaktadır. Şampiyonluk senesinde kulüp yöneticilerinin tutumlarına yönelik antrenörlerin görüşleri incelendiğinde Şekil 1’de olumlu görüşler doğrultusunda; teşvik edici, maddi ve manevi destekleyici görüşleri ön plana çıkarken olumsuz tutumlar doğrultusunda sorgulayıcı ve baskıcı tutumların olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde, Kubat (2021)¹² Türk futbolunu yöneten yöneticilerin işin mutfağından gelmesinin gerektiğini, fakat yöneticilerin başarılı olmasının yalnızca bu duruma bağlı olmadığını, yöneticilerin başarılı olmak için sporcu-antrenör iletişimini sağlamasını gerektiğini ve yöneticilerin tüm paydaşlarla kurulan iletişim takımının performansına olumlu etkileri olduğunu vurgulamıştır. North ve ark. (2020)¹³ antrenörlerin çok çeşitli

sorunlar yaşadıklarını belirterek, katılımcıların bu sorunlara ilişkin olarak antrenör-yönetici arasındaki etkileşime vurgu yaptıklarını tespit etmişlerdir. Grafik 3 incelendiğinde taraftarın bakış açısı ve sezon içerisinde değişimine yönelik antrenörlerin görüşleri ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda sezon başında taraftarın bakış açısına yönelik 9 katılımcıdan 4’ü olumsuz olduğuna 5 tanesinin ise olumlu olduğuna yönelik görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Sezon sonu taraftarların bakış açısına yönelik katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde ise olumsuz görüşün kalmadığı 9 katılımcının 9 tanesinin de olumlu görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde Türkiye liglerinde takımı şampiyon yapma yolunda karşılaşılan zorluklar boyutunda 2 tema elde edilmiştir. İlk tema olan tesisleşme yetersizliğinde, modern tesis imkanlarının yetersiz olması 2, Türkiye’de tesis olarak sadece futbol sahasının algılanması boyutunda ise 4 katılımcının yer aldığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde, Kubat (2021)¹² Türkiye’de çoğu kulüp altyapıya gereken önemi vermediği, kulüplerin çoğunun tesisleşme adına yapılacak harcamaları gereksiz gördüğü ayrıca siyasi anlamda da mevcut iktidarların altyapıda olduğu gibi tesisleşme konusunda da yapıcı bir politikalarının olmadığı bilinmektedir. Aslında sporda ulusal veya uluslararası başarı sağlanmak isteniyorsa öncelikle altyapıda tesisleşme ile ilgili sorunların çözülmesi gerektiği söylenebilir. Bunun yanında Çevik ve Onağ (2019)¹⁴ Türkiye’de futbolcu yetişmemesi sorununun “Tesisleşme Yetersizliği” gibi nedenlerden kaynaklandığını söylemiştir. Kubat ve Yıldız (2022)¹⁵ da “Türkiye’de çok net rakamlar ifade edilemese de spor yarışmalarından alınan sonuçlar ve sporcuların yarışma esnasında sergilemiş oldukları performanslar göz önünde bulundurulduğunda, altyapıya verilen önemin ne kadar eksik olduğu açıkça görülebilmektedir. Altyapı eksikliklerinin en başında da antrenman sahalarının ve modern anlamda bir tesisin olmayışı ayrıca altyapıya gerekli bütçenin ayrılmamasının geldiği söylenebilir. Altyapı denilince akla ilk gelen sorunlardan bir tanesi de tesisleşme sorunudur” şeklinde ifade etmiştir. Bütçe temasında ise ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ekonomik katkının sağlanmaması koduna ilişkin ise 3 katılımcının görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Abdelhamid Elemiri ve Hassan Mohamed (2015)¹⁶ spor ortamında eğitim-öğretim faaliyetlerini etkileyen en güçlü engellerin finansman kaynakları ve bütçeyle ilişkili olduğunu bunun dışında tesisleşme yetersizliğinin de en büyük problemlerin başında geldiğini ortaya koymuşlardır. Şekil 2 incelendiğinde antrenörlerin ilk şampiyonluk yaşadıklarında hissettikleri duygular boyutunda duygusallık temasında 4, gurur temasında 7, mutluluk temasında 9 kaygı temasında 3 ve heyecan temasında 9 katılımcının fikir birliğine vardığı söylenebilir. Bu doğrultuda dikkat çekilmesi gereken husus 3 antrenörün kaygı duyduğuna ilişkin görüş belirtmesidir. Kaygı belirten antrenörlerle detaylı klinik mülakat çalışmaları gerçekleştirilerek şampiyonluğu yaşayan antrenörlerin neden kaygı taşıdığı ve bu kaygının temelinde yatan durum, olay ve olguları ortaya koymak gerekmektedir. Kaygının gerekçelerinin tespit edilmesi duyulan kaygının giderilmesi açısından oldukça önem taşımaktadır. Son olarak, Şekil 3 incelendiğinde şampiyonluk yarışında bir teknik direktöre destek veren önemli faktörlere ilişkin antrenörlerin görüşleri ortaya konulmaktadır. Bu bağlamda kulüp temasına ilişkin 9, taraftar temasına ilişkin 9, aile temasına ilişkin 7 ve futbolcular temasına ilişkin 8 katılımcının fikir birliğine vardığı gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda kulüp ve taraftar temasının bir antrenör için oldukça önemli faktörler olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır. Aynı zamanda futbolcular ve aile de antrenörleri desteklemek adına kritik değere sahip unsurlar olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar kapsamında, teknik direktörlerin yaşamış oldukları zorlukları ortadan kaldıracak tüm tedbirlerin alınması, antrenörlerin ve kulüplerin daha başarılı olabilmeleri noktasında yöneticilerin daha bilinçli davranışlar sergilemesine yönelik federasyonun ciddi

önlemler alması önerilmektedir. Ayrıca, teknik direktörlere yönelik daha derinlemesine araştırmaların yapılması da önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Genç DA. (1999). Futbol kulüplerinin stratejik yönetimi. Bağırhan Yayınevi, Ankara.
2. Gökaçtı MA. (2008). Bizim için oyna Türkiye’de futbol ve siyaset. 1. Baskı. İletişim Yayınları. İstanbul.
3. Huizinga J., Ludens H. (2006). Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme, Çev: Mehmet Ali Kılıçbay, Ayrıntı Yayınları. İstanbul.
4. Saatçioğlu C., Çakmak, U. D. (2019). Avrupa ve Türkiye’de futbol ekonomisi: karşılaştırmalı bir inceleme. *Sakarya İktisat Dergisi*. 8(4), 331-350.
5. Morpa Spor Ansiklopedisi (2005). Morpa Kültür Yayınları. İstanbul.
6. Murphy P., Williams J., Dunning E. (1990). Football on trial, Spectator violence and development in the football world, Routledge, London.
7. Hünerli S. (2011). Türkiye’de futbol iktidarı ve fanatizmin karikatürlerde yansıması. *Sanat Dergisi*. 19, 97-107.
8. Baltaş A. (2005). Ekip çalışması ve liderlik. 6. Baskı. Remzi Kitabevi, İstanbul.
9. Erdem K. (2005). Futbolda kenar yönetimi. Morpa Yayın Evi, İstanbul.
10. Çepni S. (2010). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. 5. Baskı. Ofset Matbaacılık. Trabzon.
11. Büyükoztürk Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün ÖE., Karadeniz Ş., Demirel F. (2024). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. 36. Baskı. Pegem Akademi. Ankara.
12. Kubat A. (2021). Futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
13. North J., Piggott D., Rankin-Wright A., Ashford M. (2020). An empirical examination of UK coaches’ issues and problems, and their support and advice networks. *International Sport Coaching Journal*. 7(3), 283-294.
14. Çevik S., Onağ Z. (2019). Türkiye’de altyapıdan futbolcu yetişememesinin nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 14(2), 326-343.
15. Kubat A., Yıldız Ö. (2022). Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 16(2), 128-148.
16. Abdelhamid Elemiri A., Hassan Mohamed M. (2015). Obstacles influencing the educational-training environment of the junior weightlifters according to elite coaches’ perceptions (Evaluative study with strategic approach). *Journal of Applied Sports Science*. 5(3), 104-118.
17. Perry B. (2000). The boss? The contemporary role of the football manager. *Singer & Friedlander, Review 1999-2000 Season*, 59-62.
18. Onağ Z. G., Güzel P., Özbey S. (2013). Futbol Antrenörlerinin görüşlerine göre, takım başarısını etkileyen faktörler: Nitel bir araştırma. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(2), 125-145.